

Ders : 91

Konu : Bugün Hicreti Nasıl Anlamalıyız?

Hicret kelimesi sözlükte, “terketmek, ayrılmak, bir yerden bir yere göç etmek” anlamlarına gelir.

İslâm terminolojisinde ise Resûlullah (s.a.v.) ile ashabının Mekke’den Medine’ye göç etmesi olayı demektir.¹

Bu anlamda hicret, İslâm tarihinin en önemli olaylarından biridir ve tarihin dönüm noktasıdır. İslâm tarihinin ve takviminin başlangıcı hicret olayına dayanır.²

İnsanlık tarihinin en büyük olayı, hiç şüphesiz ki hicret olayıdır. Çünkü; Resûlullah (s.a.v.) ve ashabının hicreti, İslamın bütün cihana yeni bir hızla açılmasıdır.

Bu sebeple hicret, kaçış değildir. Zafer için çileli bir aksiyondur. İnsanlığın barış ve huzuru için yardan, serden, eşten, dosttan, aileden vazgeçmeyi göze almanın adıdır. Hicret, İslam’ın müntesiblerinin teşkilatlanmış olması, hak ve adaletle insanlığa huzur, barış ve güveni sağlamasıdır.

Müşrikler, Resûlullah (s.a.v.)’e bazen kâhin, bazen şair, bazen de sihirbaz derler, bazen de onun aklını oynattığını iddia ederlerdi. Putlar aleyhinde olan ayetler inmeye başlayınca müşriklerin tavrı değişmeye başladı. Resûlullah (s.a.v.) ve ashabına hakaret etmeye başladılar.

Mekke müşrikleri, Peygamberimiz (s.a.v.)’i davasından vazgeçirmek ve mü’minleri sindirmek için her yolu denemişlerdi. Nihayet, sosyal boykot ve siyasi ambargo uygulayarak Müslümanları yalnızlığa itme kararı aldılar. Bütün haksızlıklara ve işkencelere rağmen Müslümanların daha da güçlendiklerini ve çoğaldıklarını görüyorlardı. Hele, Müslümanların Medine’ye hicret etmeleri ve orada güçlenmelerinden çok tedirgin olmaya başladılar. Bu sebeple Dar’ûn-Nedve’de toplanarak Peygamberimiz (s.a.v.)’i öldürme planı yaptılar. Bu durum Kur’ân-ı Kerîm’de şöyle beyan edilir:

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ
وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ

“(Ey Muhammed!) Hatırla ki kâfirler, seni tutup bağlamaları veya öldürmeleri, yahut seni (yurdundan) çıkarmaları için sana tuzak kuruyorlardı. Onlar (sana) tuzak kurarken Allah da onlara tuzak kuruyordu. Çünkü Allah, tuzak kuranların en hayırlısıdır.”³

Hicret ile Müslüman biribirinden ayrı düşünülemez. Hicret olmadan Müslümandan bahsetmek, Müslüman olmadan hicretten bahsetmek mümkün değildir.

Hicret, Hz. Âdem’in cennetten dünyaya hicreti ile başlamış, her peygamberin ve kavminin hayatında değişik şekillerde kendini göstermiştir. Kıyamete kadar da devam edecektir.

¹ Dini Kavramlar Sözlüğü, sh.256

² Sosyal Bilimler Ansiklopedisi, C.2, sh.85

³ Enfâl sûresi, 30.âyet

Bu şanlı yürüyüş, her asırda her Müslümanın tüm hayatını kapsayacak ve kuşatacak kadar geniş bir kavramdır. Müslümanın nefis terbiyesi ondadır. Dâvâsına sahip çıkarak, zamanını ve imkânını seferber etmesi ondadır.

Aklen, kalben, bedenen ve ruhen şeytani yollardan vazgeçerek, Rahmân'a teslim olması ondadır. Nitekim peygamberimiz (s.a.v.) Müslüman ve muhaciri şöyle tarif eder:

المُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ ، وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ

“Müslüman, dilinden ve elinden Müslümanların zarar görmediği kimsedir. Muhâcir ise, Allah'ın yasakladığı şeylerden uzak duran kimsedir.”⁴

Hicreti, sadece Resûlullah (s.a.v.) ile ashabının Mekke'den Medine'ye göçü ile sınırlayanlar, hicretin hakkını gasbetmiş olanlardır.

Bu sebeple, “bugün hicreti nasıl anlamalı ve yaşamalıyız?” sorusunu birkaç noktadan cevaplandırmak, bugün hicretimizin nasıl olması gerektiğine ışık tutacaktır:

1. Aklen hicret:

Kelime-i Tevhid ile İslam sarayının kapısını açarak iman dairesine giren her Müslüman, bu mânada aklını ve fikrini tam olarak İslamlaştırmalı, bâtıldan Hakk'a hicret etmeli, şeytanî düşünce, inanç ve anlayışlardan tamamen sıyrılmalıdır. Çünkü mü'min ile müşrik arasındaki en önemli fark budur. Kur'ân-ı Kerîm'de bu durum şöyle ifade edilir:

قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ * سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ *

“(Resûlüm!) de ki: Eğer biliyorsanız (söyleyin bakalım), bu dünya ve onda bulunanlar kime aittir? “Allah'a aittir” diyecekler. Öyle ise hiç düşünüp taşınmaz mısınız! de.”⁵

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ * سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ *

“Yedi kat göklerin Rabbi, azametli Arş'ın Rabbi kimdir? diye sor. (Bunlar da) Allah'ındır” diyecekler. Şu hâlde siz Allah'tan korkmaz mısınız? de.”⁶

قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ *

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ *

“Eğer biliyorsanız (söyleyin), her şeyin melekûtu (mülkiyet ve yönetimi) kendisinin elinde olan, kendisi her şeyi koruyup kollayan, fakat kendisi korunmayan (buna muhtaç olmayan) kimdir?” diye sor.”(Bunların hepsi) Allah'ındır” diyecekler. Öyle ise nasıl olup da büyüye kapılıyorsunuz? de”⁷

Bu ayetlerden açıkça anlaşılmaktadır ki, cahiliye devrinde inatçı müşrikler aslında Allah'ın varlığına ve O'nun kâinat üzerindeki hakimiyetine, her şeyi sevk ve idare ettiğine inanıyorlardı. Ancak onlara şöyle dendiği zaman itiraz ediyor ve şirke düşüyorlardı:

⁴ Sünen-i Dârimî, C.6, sh.13

⁵ Mü'minûn suresi, 84-86. ayetler

⁶ Mü'minûn suresi, 86-87. ayetler

⁷ Mü'minûn suresi, 88-89. ayetler

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أُولَئِكَ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ

عَذَابِ السَّعِيرِ*

“Onlara “Allah’ın indirdiğine uyun” dendiğinde: “Hayır, biz babalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız” derler. Ya şeytan, onları alevli ateşin azabına çağırıyor idiye!”⁸

2. Kalben hicret:

Kalp, Allah’ın nazargâhı, bütün fazilet veya rezâletlerin merkezidir. Kalbin, kimden veya neden yana olduğu, neyin etrafında döndüğü, neye hasret çektiği, kendisini yaratanın rızasına mı, şeytanı ve yandaşlarını memnun etmenin derdinde mi olduğu, son derece önemlidir. Hicret şuuruna sahip olan bir Müslümanın kalben hicreti; kalbini her türlü kötü düşünceden, riyadan, fesat ve fitneden uzak tutması, kalbini Allah’ın rızasına kilitleyecek bir ihlâsa sahip olması, Allah’ın sevdiklerini sevmesi, sevmediklerine buğzetmesidir. Böyle bir kalp, kalb-i selîmdir. Ayette şöyle buyrulmaktadır:

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ * إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ *

“O gün, ne mal fayda verir ne de evlât. Ancak Allah’a kalb-i selîm (temiz bir kalp) ile gelenler (o günde fayda bulur).”⁹

" Sanma ey hâce ki senden zer ü sîm isterler,
Yevme lâ yenfe’u da *Kâlb-i Selim* isterler."

(Bağdatlı Ruhî)

3. Amelen hicret:

Butün ibadet ve amellerinde Allah’a hicret, hicreti gerçek mânada anlamaktır. İbadet kiblesi Kâbe olan mü’minin; hayat kiblesi, ticareti, aile hayatı, yönetim ve adalet anlayışı bu istikamette olmalı, bütün amellerinde bu istikamete hicret etmelidir.

Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol...”¹⁰

Resûlullah (s.a.v.) de şöyle buyurmaktadır:

“Hicretin en üstünü Allah’ın hoşlanmadığı şeylerden ayrılımandır. Onlardan Allah’ın hoşlandığı şeylere koşmandır.”¹¹

Sonuç olarak hicret;

- Allah’tan başka olan her şeyden Allah’a hicret etmektir.
- Bâtıl anlayışlardan, Allah’ın rızasına aklen, kalben ve ruhen hicrettir.
- Zulmedenlerden, zulmü destekliyenlerden yana olmak değil, mazlumdan, onları koruyup kollayandan yana olmaktır.
- Allah’ın yasakladıklarından ve her türlü haramdan, helal olanlara hicrettir.

⁸ Lokman suresi, 21. ayet

⁹ Şuarâ suresi, 88-89. ayetler

¹⁰ Hûd suresi, 112. ayet

¹¹ Kenzü'l-Ummal, C.16 sh.657

- Cihad şuurı ile Teşkilat çalışmalarını yürütürken; tembellikten, gayrete; fitne ve fesattan vahdete; isyandan itaate; giybet, dedikodu ve kusur aramaktan, kardeşliğe yönelmektir.

İnsan, yaklaştığınca yaklaştığından ayrı ;
Belli ki yakınımız yoktur Allah'tan gayrı...

(N. Fazıl Kısakürek)

Not: Bu hafta;

1. Bu dersi ailemizle paylaşalım.
2. Hicreti gerçek mânasıyla anlayıp; akfî, kalbî ve amelî hicretimizi gözden geçirelim.
3. Hicretle ilgili hadîs-i şerifi ezberleyelim.